

Notat

Fremme efter vandløbsloven til hindring af vandets frie løb i forbindelse med oprensning af Fæstningskanalen

25. juni 2020

Sagsnummer
2020-0106265

Dokumentnummer
2020-0106265-11

Københavns Kommune ønsker at ”fremme” vandløbsregulering i forbindelse med oprensning af Fæstningskanalen ved indløbet til Utterslev Mose (§15 i Bekendtgørelse om vandløbsregulering og -restauration mv.). Reguleringstilladelsen er i henhold til vandløbslovens §48, (LBK nr. 1217 af 25/11/2019) til etablering af et midlertidigt opstemningsanlæg ved indløbet til Utterslev Mose og ændring/hindring af vandgennemstrømningen i en periode.

Man kan komme med bemærkninger eller indsigelser til nærværende ”fremme” i en 4-ugers periode, og rettidigt indsendte indsigelser vil blive vurderet af vandløbsmyndigheden i Københavns Kommune og reguleringen vil blive justeret, hvis det er relevant for vandløbets afstrømning under oprensingsforløbet.

Bemærk: Nærværende fremme af reguleringssag vedrører alene de to ovennævnte forhold; midlertidig anlæggelse af opstemningsanlæg og ændring/hindring af vandgennemstrømningen. Selve oprensningen er en vedligeholdelsessag efter Fæstningskanalens vandløbsregulativ (Københavns Kommunes Regulativ for Fæstningskanalen, april 2009) og er ikke indeholdt i denne regulering. Udledningstilladelse efter miljøbeskyttelseslovens §28 til udledning af det overskydende rejktvand og efter § 27 til ophvirvling af sediment er ligeledes ikke indeholdt i denne regulering, men vil blive behandlet adskilt.

Oprensningen vil forløbe i perioden september 2020 til og med marts 2021.

Beskrivelse af reguleringssagen

Københavns Kommune ønsker at oprense Fæstningskanalen for slam/sediment på strækningen fra Åkandevej ved Utterslev Mose til Øvre Batardeau ved Frederikssundsvej. I forbindelse med oprensningen er der behov for en vandstandssænkning i kanalen (vandløbet),

Byggeri, Parkering, Miljø
Vand og VVM
Njalsgade 13
Postboks 380
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

www.tmf.kk.dk

som vil kræve et tilbageløb af vandet gennem en ventil i den Øvre batardeau i 5-6 dage, til vandstandssænkningen er sket, og derudover en afskæring af tilløbet til Utterslev Mose ved underførslen under Åkandevej ved hjælp af en jernplade. Afskæringen af tilløbet til Utterslev Mose vil blive bibeholdt under hele oprensningen, dvs. i en ca. 3-5 måneders periode, ligesom tilledning af vand til Fæstningskanalen fra Harrestrup Å ved oppumpning vil blive indstillet i samme periode.

I den forbindelse kræves en tilladelse efter vandløbsloven og bekendtgørelsen til at anlægge opstemningsanlæg, der hindrer vandets frie løb.

Kommunen påbegyndte oprensningen i 2017 fra Åkandevej mod vest, men pga. anlægsstop blev man nødt til at stoppe ca. 300 m fra Åkandevej.

Kort over det berørte vandområde ses i figur 1.

Figur 1. Strækning af Fæstningskanalen, der ønskes oprenset. Røde tværstreger angiver hvor kanalen lukkes af. Utterslev Mose til højre.

Beskrivelse af oprensningsforløbet

Københavns Kommune ønsker at oprense en del af Fæstningskanalen mellem Utterslev Mose og Batardeauerne v. Frederikssundsvej. Københavns søer og åer har i mange årtier været udsat for overløb fra kloaksystemet, og der er derfor ophobet tykke sediment- og slamlag mange steder. Fjernelse af dette lag er en forudsætning for at opnå en god økologisk tilstand i Fæstningskanalen og Utterslev Mose, som foreskrevet i EU's vandrammedirektiv, og vil medføre en væsentlig forbedring af de rekreative muligheder i omgivelserne.

Oprensningen af Fæstningskanalen vil blive foretaget fra øst mod vest. Vandstanden blive sænket ved at blokere tilløbet til Utterslev Mose og åbne for ventilen ved Øvre Batardeau. Omkring 20.000 m³ vand forventes at blive lukket ud til nedre del af Fæstningskanalen, hvilket svarer til en vandstandssænkning på godt ½ meter.

Selve oprensningen foregår ved at en gravemaskine på pontoner placeres i kanalen, således at maskinen får kontakt med bunden, men med meget lille tryk på bunden. Gravemaskinen har påmonteret et sugehoved, som kan pumpe sediment op og lede det via slanger til afvandingscontainere.

I afvandingscontainerne bliver der tilsat flokkuleringsmiddel for at få det opgravede sediment til at koagulere. Fra containerne vil en slange blive trukket tilbage til kanalen, hvor overskydende vand udledes. Tilsætning af flokkuleringsmiddel sikrer, at vandindhold i det op-pumpede sediment reduceres tilstrækkeligt til at kunne transporteres og til at kunne opfylde kravene på modtagecentret. Det vurderes at risikoen for udledning af flokkuleringsmidler til Fæstningskanalen vil være minimal, da det vil være bundet til det tilbageholdte sediment.

Oprensningen vil ske i perioden fra oktober 2020 – januar 2021. Der kræves særskilt udledningstilladelse efter miljøbeskyttelseslovens §28 til udledning af det overskydende vand og efter § 27 til op-hvirvling af sediment. Disse to forhold vil blive behandlet adskilt.

Kort teknisk beskrivelse og vandløbsmyndighedens foreløbige vurdering af konsekvenser for vandløbet

Fæstningskanalen er en del af det nordlige ferskvandssystem i Københavns Kommune. Vandet pumpes normalt fra Harrestrup Å til Fæstningskanalen og pumpes videre op over de 3 batardeauer og videre til Utterslev Mose, altså ”op ad bakke”. Tilløbet til Utterslev Mose foregår gennem en underføring under Åkandevej ved gravitation. Fra Utterslev Mose løber vandet videre i Nordkanalen og Søborghus Rende til Emdrup Sø, hvorfra det løber i Lygte Å og Ladegårds Å til De Indre Søer. Derfra videre gennem Østre Anlæg til Kastelsgraven og havnen. Kort over søsystemet er vist i figur 2.

I Fæstningskanalen på stedet lige ovenfor Harrestrup Å findes en ”skorsten” – et åbent opretstående rør, hvorigennem vand fra Fæstningskanalen løber tilbage i Harrestrup Å ved høje vandføringer. I perioden med oprensning vil oppumpningen til Fæstningskanalen blive stoppet, og vand fra den øverste del af Fæstningskanalen vil i en kort periode blive ledt tilbage til den nedre del ved at åbne en ventil i den øverste batardeau. Fra den nedre del vil vandet løbe til Fæstningskanalens sydlige del eller til Harrestrup Å gennem skorstenen.

Ved oprensingsforløbet vil der blive isat en jernplade i rørunderføringen under Åkandevej, hvorved det sikres, at der ikke kan løbe vand fra Utterslev Mose til oprensingsområdet. Efterfølgende åbnes ventilen i den øvre batardeau, og der ledes ca. 20.000 m³ vand tilbage modstrøms strømningsretningen i Fæstningskanalen. Gennem ventilen kan der løbe 50-60 l/sek og tilbageløbet vil vare ca. 5-6 dage. Vandstanden sænkes godt ½ meter. Det afledte vand afledes sydpå gennem Fæstningskanalen og til Harrestrup Å, hvor denne løber under kanalen. Dette vurderes ikke at være problematisk, idet både Harrestrup Å og Fæstningskanalens nedre del har betydeligt større ekstra afledningskapacitet end de 50-60 l/s, som skal afledes over de 5-6 dage. Det vurderes således udelukkende at kunne udgøre et kapacitetsproblem, hvis afledningen falder sammen med en ekstrem nedbørshændelse. Idet afledningen sker over blot 5-6 dage, er risikoen for sammenfald meget lille, og der vil desuden i den endelige tilladelse sættes vilkår ind om stop af afledningen ved skybrud eller varsel derom. Idet vandstanden i Fæstningskanalen efter udledningen vil være ca. 1 meter, vurderes det ikke at medføre ophvirvling af sediment fra Fæstningskanalen i det udledte vand.

Ved oprensingsforløbet hindres oppumpningen af vand gennem Fæstningskanalen til Utterslev Mose. Oppumpningsmængder og vandstande i alle nedstrøms søer bliver kontinuerligt målt. Erfaringer fra tidligere år viser, at vandstanden efter en lign. periode med stop for oppumpningen i Fæstningskanalen bevirker et 4 cm lavere vandspejl i de nedstrøms søer, end der ellers kunne have været opretholdt ved samtidig oppumpning til den øvre Fæstningskanal. Eftersom oprensningen sker i vinterperioden, hvor der falder en større vandmængde som nedbør, end der fordamper, vil den manglende oppumpning fra Fæstningskanalen ikke medføre vandmangel i systemet, da vandstandene på dette tidspunkt af året generelt er høj.

I forhold til vandkvaliteten i vandområderne vurderes oprensningen som helhed som værende af afgørende betydning for at Fæstningskanalen og Utterslev Mose kan leve op til fastlagte miljømål i EU's vandrammedirektiv og statens vandplaner.

Fremme efter Vandløbsloven

Inden Københavns Kommune træffer afgørelse i sagen efter Vandløbsloven er der mulighed for at komme med indsigelser, bemærkninger og ændringsforslag til projektet. Indsigelser m.m. til projektet skal sendes til Københavns Kommunes Teknik og Miljøforvaltning, Område for Miljøbeskyttelse, Vand og VVM, Njalsgade 13, 2300 Kbh. S eller pr. mail til vand@kk.dk eller lisger@kk.dk. Fristen er 4 uger og går til den 24. juli. Efter høringsperioden behandler

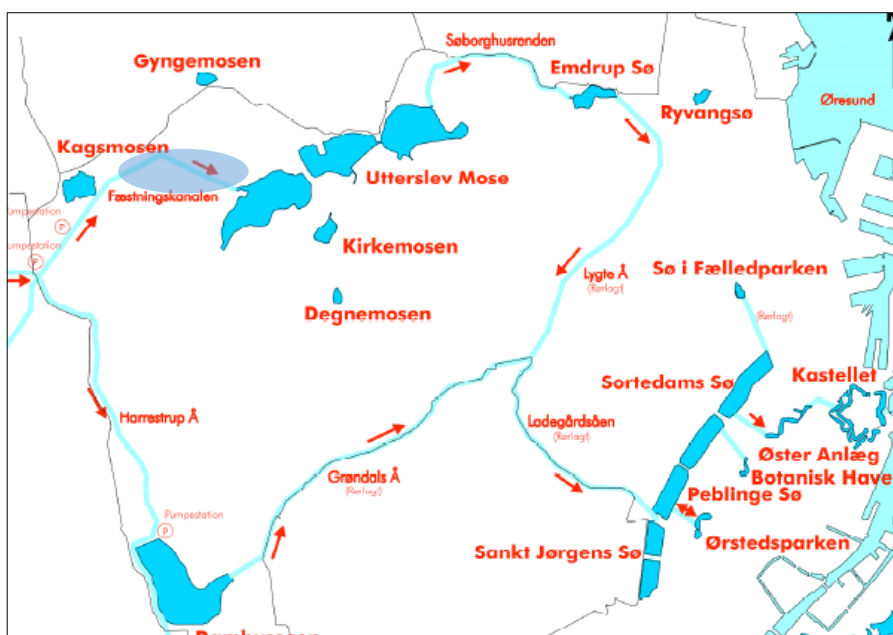
Københavns Kommune indsigelser, bemærkninger og ændringsforslag til projektet, hvorefter kommunen vil træffe afgørelse i sagen efter vandløbsloven.

Lovgrundlag:

- Lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25. nov. 2019: Bekendtgørelse af Lov om Vandløb
- Bekendtgørelse nr. 834 af 27. juni 2016: Bekendtgørelse om vandløbsregulering og – restaurering m.v.

Med venlig hilsen

Lisbeth Gervin

Figur 2. Sø- og vandløbsforbindelserne i Københavns Kommune. Projektområdet markeret.